

Kurs: BG 1115 **Examensarbete, kandidat, jazz, 15 hp**
2016

Konstnärlig kandidatexamen i musik, 180 hp

Institutionen för jazz

Handledare: Sven Berggren

Ditt namn

I Worship Your Anthem

Skriftlig reflektion inom självständigt, konstnärligt arbete

Det självständiga, konstnärliga arbetet finns
dokumenterat på inspelning: **xxx**

Innehållsförteckning

Projektbeskrivning	2
Medverkande.....	2
Jonas Liljeberg – saxofon	2
Oskar Lindström - piano	2
Samuel Löfdahl – Bas.....	3
Karl-Henrik Ousbäck – Trummor.....	3
Handledare – Sven Berggren	3
Min musikaliska bakgrund	3
USA	4
USA och Sverige - en jämförelse	6
Material.....	6
Planering.....	6
Musik för mig	7
Min inställning till komposition nu och då.....	7
Tema för projekt.....	8
Far Far Away	8
Jasmine.....	9
When Your Rights Violate Mine	9
I Worship Your Anthem - part I, II & III.....	10
Duett.....	11
I Worship Your Anthem IV – Drone	12
Borttaget Material	12

The Red Melody	12
Distorted Frustration	12
Slutreflektion	13
Källor	13
Bilagor	13

Projektbeskrivning

Mitt projektarbete har haft två huvudsakliga spår. Dels har jag komponerat egen musik, satt ihop en grupp och genomfört en examenskonsert. I det arbetet har också ingått de praktiska aspekter som projektet aktualiserat: boka rep, ordna studioinspelning, eventuella spelningar och annat som kan dyka upp under tidens gång. Utöver komponerandet och framförandet av musik har jag också under arbetets gång sökt reflektera över förhållandet mellan min musik och det som utgör min största inspirationskälla, politiken. Jag kommer i denna skriftliga reflektion att söka förklara varför jag tycker det är viktigt med politik och hur intresset för politik för mig fungerat som ett verktyg och en drivkraft till att få mig att skriva det jag gör. Jag kommer även gå igenom om hur jag rent praktiskt gått tillväga i olika skrivprocesser.

Innan jag redogör för själva projektet presenterar jag dem som medverkat i det, och ger sedan en kort redogörelse för min egen musikaliska bakgrund.

Medverkande

Även om det här är mitt examensarbete så är musik en kollektiv process. Utan mina medmusiker så hade det aldrig varit möjligt att genomföra projektet. Valet av medmusiker är således inte självklart utan har krävt eftertanke hos mig. När jag väljer vem jag ska spela med så bedömer jag framförallt hans musikalitet och tekniska färdighet. Dock är det minst lika viktigt att fungera ihop på fler plan än enbart det musikaliska. En förutsättning för att jag ska fungera ihop musikaliskt är att ha en fungerande relation rent socialt. Det har varit viktigt att mina medmusiker förstår bakgrunden till min musik och också kan stå för den musiken vi tillsammans presenterar.

Vid sidan av mig själv på trumpet består Henning Ullén Quintet av fyra medlemmar: Jonas Liljeberg, Oskar Lindström,

Samuel Löfdahl, samt Karl-Henrik Ousbäck. Här kommer jag presentera dessa närmare. Samtliga i bandet förutom Oskar, pianisten, lärde jag känna under min gymnasietid på Södra Latin.

Jonas Liljeberg – saxofon

Under andra året på Södra Latin började jag och Jonas spela ihop och vi blev snabbt goda vänner. Bortsett från mitt år i USA så har jag och Jonas spelat ihop oavbrutet. Jonas är lätt att spela med och han har ett eget sound och tonspråk som jag värderar högt. Det finns få andra som låter som Jonas vilket gör honom unik. Det är en fröjd att få ha sin bästa vän i sitt band.

Oskar Lindström - piano

Oskar Lindström träffade jag för första gången under Köpenhamns Jazzfestival sommaren 2015. Vi jammade och jag fattade tycke för hans spel. Oskar hade dessutom studerat vid Fridhems folkhögskola tillsammans med Jonas. Under hösten kontaktade jag honom och frågade om han skulle vara intresserad av att vara med i mitt projekt och jag är glad över att han tackade ja. Eftersom jag hade komponerat två längre duo-stycken, Duett och del två av I Worship Your Anthem, så har jag och Oskar träffats vid två extra tillfällen enbart för att jobba med dessa kompositioner, men framförallt för

att arbeta med vårt samspel. Han är den jag spelat minst med i bandet men vi har fungerat bra ihop och jag är väldigt tacksam över att få ha en sån talangfull och professionell pianist i mitt band.

Samuel Löfdahl – Bas

Samuel har en ödmjuk och snäll attityd vilket gör det oerhört lätt att jobba ihop. Dessutom är vi goda vänner. Precis som med Jonas så lärde jag känna Samuel under gymnasietiden på Södra Latin. Vi började spela redan första året och har sen dess sporadiskt spelat ihop i olika projekt. Spelmässigt kan man inte önska sig mer av en bassist. Oerhört lyhörd och fantastisk teknisk färdighet.

Karl-Henrik Ousbäck – Trummor

Karl-Henrik lärde jag känna ungefär samtidigt som Jonas under mitt andra år på Södra Latin. Idag är vi givetvis goda vänner. Faktum är att jag, Jonas, KH och Samuel och en pianist som heter Nils startade ett band under samma år. Vi spelade därför ihop väldigt mycket under gymnasietiden, vilket har gjort att vi fungerar väldigt bra ihop spelmässigt. Det finns ingen annan trummis som jag spelat så mycket ihop med som KH. Karl-Henrik är en trumvirtuos och jag känner få som besitter samma musikalitet som honom. Jag känner mig djupt tacksam över att Karl-Henrik velat vara med och spela i mitt band så pass länge som han gjort.

Handledare – Sven Berggren

Min handledare under mitt projekt har varit Sven Berggren. Han har hjälpt mig genom projektets gång och kommit med förslag och inspel såväl om hur jag ska angripa projektet i stort men också mindre detaljer som rör framförandet av kompositioner. Jag har känt Sven sedan jag var ungefär 12 år, då jag för första gången var övningselev på musikhögskolan. Sven är en otroligt kompetent lärare, fantastisk trombonist och musiker och har en ödmjuk och varm personlighet. Mitt samarbete med Sven har (åtminstone ur min synvinkel) gått väldigt smidigt.

Min musikaliska bakgrund

Jag började spela trumpet vid sju års ålder. Jag övade flitigt, mest klassiskt men så småningom även jazz. Jag fattade allt större tycke för jazzen ju äldre jag blev. När jag fyllde tolv år så började jag även spela elbas. Fram tills att jag fyllde 16 år så tog elbasen upp större delen av min tid eftersom jag spelade i rockband och uppskattade det mycket. Men jag slutade aldrig spela trumpet. Jag har alltid känt en större dragning till trumpet men jag hade problem med min teknik vid den tidpunkten vilket gjorde att jag beslöt mig för att söka till musikgymnasium på både trumpet och elbas. Jag valde tillslut att fortsätta med trumpeten, något jag är glad över i efterhand. Jag påbörjade mina studier vid Södra Latins Gymnasium, yrkesmusikerlinjen. Eftersom jag aldrig tidigare gått någon musikinriktning i skolan så blev gymnasiet en stor och rolig omställning. Att vistas i en miljö med fantastiska lärare och likasinnade elever var inspirerande och kul.

Efter gymnasiet sökte jag till Skurups folkhögskola och musikhögskolan i Göteborg, Malmö och Stockholm. Helst hade jag nog velat börja på Skurups folkhögskola, men trycket var hårt och jag kom inte in. Det blev istället Kungliga Musikhögskolan i Stockholm, vilket jag var nöjd med. Jag trivdes bra på KMH under mina två första år. Skolan gav mig möjlighet att till stor del påverka och

välja hur min utbildning skulle utformas genom att låta mig välja olika huvudlärare på trumpet och välja bland ett relativt stort utbud av kurser.

Jag har alltid varit samhällsengagerad och har därför haft en vilja att föra samman det intresset med musiken. Bortsett från någon enstaka kurs med Joakim Milder och ett litet antal föreläsningar så berörde dock utbildningen inte det ämnet, utan det var snarare något jag jobbade med själv. Detta innebär också att min förmåga att reflektera kritiskt över min egen verksamhet i vissa avseenden är begränsad. Inte minst genom arbetet med den här skriftliga delen av examensarbetet har jag kommit till insikt om att det skulle ha varit nyttigt för mig att ta del av någon sorts kurs som berör frågor om estetik och konstens plats i samhället.

Inför det tredje året valde jag att söka till Berklee College of Music eftersom jag kände att jag ville ha lite miljöombyte och samtidigt utmana mig själv – USA är trots allt jazzens ”Mekka”.

USA

Jag väljer att skriva om USA som ett separat kapitel eftersom det innefattar så mycket och har varit avgörande för min musikaliska utveckling. Efter två år på musikhögskolan ville jag som sagt åka till USA. Jag hade två alternativ, nämligen att göra ett utbyte till UNT (University of North Texas) eller ta uppehåll och börja på Berklee College of Music. Det senare förutsatte att jag skulle få ett tillräckligt bra stipendium från Berklee för att ha möjlighet att börja.

Berklee har jag känt till sedan jag var 14 år och lyssnade på trumpetaren Christian Scotts första skiva. Han skulle bli den första verkliga idolen för mig. Efter att ha lyssnat på hans platta så blev jag mer och mer övertygad om att jag ville skapa musik, och att det var rätt för mig att spela trumpet. Jag bakgrundskollade Christian Scott och såg att han hade studerat vid Berklee. Sen dess har Berklee alltid varit lite av en drömskola för mig.

Att komma till USA var en stor omställning för mig. Helt plötsligt är man utanför sin trygghetszon och har egentligen ingenting att luta sig tillbaka mot. Den första terminen var hård och tuff. Den stora skillnaden mot svensk musikundervisning var att man fick mer hemläxor hela tiden. Själva nivån och innehållet var egentligen desamma som vid KMH, men eftersom man tvingades göra så mycket läxor så lärde man sig ändå saker effektivt och snabbare än vad jag upplever att jag gjort i vissa områden inom musik i Sverige.

Trumpetundervisningen är det som jag starkast tar med mig från Berklee. Aldrig tidigare har jag lärt mig så mycket av en trumpetlärare som jag gjorde där. Den första terminen fick jag ha Darren Barrett, en fantastisk musiker som var först att vinna Thelonius Monk Competition som trumpetare. Min vän Mats hade tipsat om honom och sagt att alla de ”bästa” trumpetarna på skolan gick för honom, så jag hade mailat honom i förväg och hoppats på det bästa. Darren gick igenom tonspråk och tyckte att jag behövde bli mer ”rooted” och få ett tydligare jazzvokabulär. Förutom olika övningar som han gav mig så var den huvudsakliga undervisningen plankning. Jag plankade en Charlie Parker låt i veckan och skrev ner det på noter: temat, ackordanalys och hela saxsolot, som jag lärde mig utantill och spelade upp nästkommande vecka. Aldrig tidigare har jag plankat så mycket som under året i USA. Det är tidskrävande men oerhört lärorikt. Att plankat regelbundet under en hel termin gjorde dels att jag förbättrade mitt gehör generellt, och att jag utvidgade mitt jazzvokabulär. De första veckorna tog det längre tid att plankat eftersom jag var ovan, men efter ett tag lärde jag mig att snabbt identifiera typiska jazzfraser. Jag märkte också att upprepningar och vissa typer av fraser ofta förekom vid samma ackordstillfälle i varje låt.

Under höstterminen var man även tvungen att ha gehörslektioner. Lyckligtvis testades jag in i den högsta nivån, vilket tyder på att KMH gett mig en mycket god grund i detta avseende. På Berklee blir de flesta antagna så länge man kan betala för sin egna utbildning. Eftersom svenskt skolsystem ser annorlunda ut så var kraven höga redan under sökningsprocessen till KMH. Under första året vid KMH genomgick jag grundläggande utbildning inom musikteori, arrangering och

gehör. Alla dessa kurser skulle jag behöva läsa igen vid Berklee, lyckligtvis utan problem då jag redan läst dem vid KMH. Gehöret bestod enbart av "sol-fedge", något jag knappt hört talas om tidigare. De första veckorna spenderade jag mycket tid med att lära mig sol-fedge, eftersom alla andra i min hörgrupp redan hållit på med det sedan barnsben. Sol-fedge är en metod som tillämpas genom sång och vars syfte är att förbättra gehöret. Varje steg i en durskala tilldelas en diftong. På engelska blir en C-dur skala följande: Do, Re, Mi, Fa, Sol, La, Ti Do. Tidigare hade jag enbart använt mig av en liknande metod då man tilldelar varje steg motsvarande siffra i dur-skolan: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Metoden är snarlik men omställningen tar tid. Gehöret var nyttigt men jag tycker att det tog upp lite väl mycket tid. Så var det med många lektioner på Berklee, men det var bara att gilla läget.

Att vara utanför sin trygghetszon gör att man växer som person. Vid flera tillfällen kände jag att det blev så tungt att jag ville åka hem, eller att jag vid några tillfällen även ifrågasatte mig själv som musiker och trumpetare. Samtidigt var jag medveten och inställd på att det skulle vara tufft i början. Jag jobbade mig igenom det och efter jullovet i Sverige så kändes det kul att åka tillbaka till Boston. Under höstterminen hade skolan fått en ny "Chair of Brass Department", ingen mindre än Sean Jones. Sean Jones är en av de trumpetare jag lyssnat på och inspirerats av mest i mitt liv. Att få möjligheten att studera för honom vara något av en dröm. Jag visste att sannolikheten att jag skulle få ha honom som lärare var liten. Antagligen ville väl alla cirka 300 trumpetare på skolan studera för honom. Jag skickade ett mail till honom och förklarade att jag hemskt gärna skulle vilja göra det, och att det var min sista termin på Berklee. Sean svarade direkt och ville gärna ha mig som elev. Detta gjorde mig förstås väldigt glad och jag kände att jag haft maximal tur med trumpetlärare. Ett år på Berklee, och jag hade lyckats få de allra bästa trumpetlärarna som fanns. Inte nog med det så skulle Sean även fråga mig om jag vill ha några lektioner med min absoluta favorittrumpetare och största musikaliska inspirationskälla, Ambrose Akinmusire. Det var nästan för bra för att vara sant!

Resan till USA efter jullovet var en helvetesresa. När planet landat i NYC så åkte det runt på landningsbanan i fyra timmar för att kön för att docka planen var så lång. Tidigare hade även min buss till Boston blivit inställd på grund av det dåliga vädret. Dagen innan hade jag köpt en tågbiljett till Boston för närmare 2000 kronor. Det tåget hade jag missat nu eftersom planet åkt runt i fyra timmar på landningsbanan. Det var sent på kvällen, för mig var klockan fem på morgonen. Jag tog en taxi in till stan för att försöka hitta en annan buss eller ett annat tåg. Taxin släppte av mig vid busstationen. Alla bussar var inställda. Staden var tom, helt öde och det var bara jag och några lodisar som gick runt på gatan. Jag var väldigt trött, det kändes sådär. Väl framme vid Penn Station, tågstationen, så var jag tvungen att vänta i tre timmar för att biljettluckan skulle öppna. Till slut fick jag tag i en biljett och kunde ta mig till Boston. När jag var framme i Boston så var det första på schemat lektion med Ambrose Akinmusire. Det var surrealistiskt att träffa honom och jag skulle ljuga om jag sa att jag inte blev star-struck. Lektionen var givetvis bra och hela det dygnet kommer vara ett minne för livet, på gott och ont.

Under vårterminen studerade jag för Sean Jones. Jag vågar nog säga att han är den bästa läraren jag haft i mitt liv. Han bad mig spela i tio sekunder för honom, och sedan kunde han peka på var mina brister låg och föreslå vad vi skulle göra åt dem. Sean är klassiskt skolad och vi jobbade främst med teknik och med mina ansatser som jag visste var dåliga. Sedan lät även Sean mig planka en låt i veckan. Denna gång var det mer utmanande eftersom jag valt att planka Booker Little. Seans metod sitter kvar än idag och jag tänker ofta på vad vi höll på med på våra lektioner i USA. Han talade om briljans och om vikten av teknisk färdighet. Vi spelade en hel del etyder och allt detta har gjort att jag idag återigen öppnat ögonen för den klassiska musiken inom trumpet, något jag inte gjort sedan jag var 15 år gammal.

Som så mycket annat är det först någon eller några månader efter man har hållit på med det hårda arbetet som man upplever resultat. Min vistelse i USA gjorde på många sätt att "polletten" föll ner för mig beträffande den tekniska delen av mitt musikaliska uttryck. Innan jag åkte till USA hade jag en osäkrare formkänsla och långt ifrån samma vokabulär och frihet i mitt tonspråk. Plankningen var nog det som hjälpte till mest. Bortsett från det hade jag dessutom bytt teknik, Sean fick mig att byta till ett större munstycke vilket gjorde att mitt sound blev större, varmare och rundare samtidigt som jag behöll hela mitt register på trumpeteten.

USA och Sverige - en jämförelse

Det finns stora kulturella skillnader i USA jämfört med Sverige och jag tycker att de blir tydliga när man jämför skolor och elevers attityd till skolan. I USA gör eleverna som lärarna säger, man studerar och gör sina läxor och tar skolan på väldigt stort allvar. Många har kämpat och betalat stora summor pengar för att ens kunna gå på college. Efter ett år på plats kan jag intyga att föreställningen att "the American Dream" genomsyrar det amerikanska samhället inte är någon underdrift, för föreställningen att vem som helst kan lyckas om man arbetar hårt genomsyrar verkligen hela samhället. Det visade sig också i hur studenter och lärare förhöll sig till varandra. Lärare talade alltid om vikten av tacksamhet och det märktes på alla elever att det inte var någon som tog någonting för givet. Jämför man med Sverige så lägger vi inte alls någon särskild energi eller tid på att visa tacksamhet. Vart den genomgående tacksamheten kommer ifrån kan man förstås spekulera i, men personligen tror jag att det har att göra med att USA är ett mycket mer religiöst land där kristendomen dominerar. Vikten av att visa tacksamhet är en central del i utövandet av kristendom och därför faller det sig ganska naturligt att tala om det i USA. I Sverige skulle nog många därför uppfatta den typen av tacksamhet som överdriven och aningen religiöst kopplad. En annan skillnad som jag direkt tänker på är att det i Sverige finns en helt annan dialog mellan lärare och elev, och att eleven generellt sett har mer att säga till om. I många fall upplever jag också att KMH har varit bättre på att se till mina individuella behov som student. Efter att ha studerat i USA kan jag tycka att det vore bra om lärare fick lite mer makt i svensk skola. Allt är förstås på gott och ont och jag tycker att en balans mellan amerikansk och svensk skola skulle vara bra.

Material

Ni har nu fått läsa lite om min bakgrund och om mina erfarenheter och upplevelser i USA som betytt oerhört mycket för mig som person och musiker. Nu kommer den huvudsakliga delen av mitt skriftliga arbete. Här kommer jag presentera mina kompositioner och gå igenom bakgrund och vad som inspirerat mig till att skriva mina kompositioner. Vissa kompositioner kommer jag skriva mer om då jag haft tydligare tankar kring dem. Dock är det viktigt att förstå att alla tankar jag delar med mig av går att applicera på alla kompositioner som jag framförde under min examenskonsert. Eftersom jag har jobbat med ett genomgående tema under skrivprocessen och verkligen försökt ha en tydlig röd tråd så är det också bra att ha i åtanke att det jag presenterar också är tankar av generell art som inte nödvändigtvis är specifika för enskilda kompositioner. Jag kommer också gå igenom varje komposition ur ett mer hantverksmässigt perspektiv och förklara vilka kompositionsmetoder jag använt för varje komposition. Innan jag börjar presentera mitt material så vill jag först gå igenom och försöka tydliggöra, vad musiken betyder för mig och varför jag tycker den är viktig.

Planering

En avgörande faktor till att det här projektet har gått så smidigt är tidsplaneringen. Jag har alltid varit noga med att planera olika arbetsrelaterade/musikrelaterade händelser i mitt liv. För mig blir det en trygghet att vara i god tid och känna att jag har kontroll över situationen. Det minimerar stressen, skapar arbetsro och gör att jag kan fokusera på rätt saker under senare delar av processen. Redan sommaren innan skolstart påbörjade jag komponerandet, och i september hade jag tillräckligt med material för att kunna genomföra en hel konsert med eget nyskrivet material. Likafullt tillkom nya kompositioner under projektets gång, och i slutändan valde jag att ta bort andra kompositioner helt och

hållet. Jag planerade in vårt första rep redan i september vilket kanske var aningen tidigt. Sammanlagt hade vi åtta repetitioner under perioden september 2015 – februari 2016. Kompositionerna jag har skrivit är krävande och att ha så många reptillfällen var nödvändigt, och därtill kul.

Musik för mig

De senaste åren har jag funderat väldigt mycket på vad musik är för mig. Vad vill jag göra med musiken och vad fyller musiken för syfte för mig? Tidigare har jag alltid komponerat låtar utan eftertanke och utan någon egentlig tankemässig koppling. Jag har också funderat på om det verkligen är möjligt för mig, som är så samhällsintresserad och politiskt intresserad, att hålla på med musik. Kommer det att stimulera mig intellektuellt och kan musiken vara en plattform för mig att förmedla mina övertygelser? Jag kan inte minnas en exakt vändpunkt men mitt ständiga grubblande över ungefär tre år har gjort att jag känner att jag kan stå för den musik jag skriver, och att jag helt ärligt kan säga att min musik för mig känns "äkta", den är på riktigt och idag är den allvarlig. Jag kommer aldrig kunna blunda för vad som sker i min omgivning. Musiken har blivit ett sätt för mig att reagera på vad som sker runt omkring mig. Jag känner ett ansvar och en vilja, det har jag alltid gjort. Jag vill väcka och få folk att reagera på musiken jag förmedlar.

Människor har alltid format politiken och politiken har i sin tur format människor. Jag har alltid varit politiskt medveten och engagerad i det mesta omkring mig. För mig så är det tydligt hur politik inte är ett separat verktyg i vårt samhälle; tvärtom, politiken genomsyrar hela vårt samhälle, och musik är inte ett undantag. Vi lever i en tid där vårt samhälle tycks polariseras och där vi ser högerextremism, intolerans och rasism breda ut sig. Demokratien såsom vi känner den, och ofta tar för givet, har plötsligt blivit ett ämne för debatt och är idag inte lika självklar för alla. I andra delar av världen flyr människor krig, våld och terror. I vår del av världen svarar vi med stängda gränser och kraftig signalpolitik. Tendenserna är tydliga och jag kan helt enkelt inte bara vara tyst och se på. Jag anser att det är vår plikt att agera, att stå upp för mänskliga rättigheter och ta avstånd från rasism, främlingsfientlighet och intolerans. Varje medborgare kan göra någonting, det räcker med att prata med folk, föra budskapet vidare och vara tydliga: vi kan vår historia och vi vill inte upprepa den. I mitt fall så förmedlar jag detta budskap med hjälp utav min musik. Egentligen är det inte så konstigt. Det här är inte ett arbete om politik i sig. Det är ett arbete om mig och min musik. Jag kan inte styra vad jag kommer att inspireras av och har heller ingen strävan efter att göra det. Politiken är en så stor del av mitt liv att min musik skulle vara ljudlös utan den.

Jag vill betona att jag inte har för avsikt att illustrera problemen med min musik. Snarare handlar det om att jag har blivit inspirerad av den samhälleliga problematik som jag haft i åtanke då jag komponerat musiken. Jag vill heller inte styra vad lyssnaren ska uppleva när hen tar del av min musik, men däremot vill jag rikta lyssnaren. Ett sätt för mig att göra det har varit genom mina val av titlar. Eftersom min musik är instrumental så är titeln egentligen det enda som har möjlighet att avslöja något konkret om vad mina kompositioner berör för tema.

Min inställning till komposition nu och då

Jag sätter mig vid pianot och spelar lite coola ackord. Testar att flytta runt dem i mollterser. Sedan skriver jag en snygg melodi ovanpå detta. Gärna en basgång också om det passar. Där har jag sedan en snygg låt. Ungefär så såg min skivprocess ut fram tills för ungefär två år sedan då jag började fundera på vad jag egentligen håller på med. Det eviga grubblandet och sökandet efter en djupare mening och ett djupare syfte med min musik kändes som en återvändsgränd, ungefär som att jag aldrig skulle känna mig nöjd och att jag aldrig skulle kunna känna att min musik är helt äkta, helt autentisk. Det är svårt att sätta ord på vad skillnaden mellan en äkta låt och en snygg låt är för mig. Med äkthet

menar jag förmågan att kunna översätta en levd erfarenhet till musik. Min utgångspunkt är att lyssnaren förmår göra skillnad på musik som byggs på känslor och musik som enbart är hantverksmässigt byggd. Här skulle man då kunna hävda att det finns en bristande förmåga att översätta känslor till musik. Det handlar om ett samspel mellan känslor och teknisk färdighet. Sedan har vi andra musikstilar, som Fusion till exempel, vars självändamål är att vara tekniskt avancerat och där man ofta medvetet inte lägger någon större energi på att framställa musiken som känslofylld.

En sak kan jag dock säga direkt: Den äkta kompositionen är fylld av verkliga känslor, så starka att man hör det genom musiken. Jag är övertygad om att lyssnare hör denna skillnad på kompositionerna. Stämningen som uppstår när vi spelar någon av mina äkta kompositioner, och som jag vet är starkt emotionellt laddad, går att ta på. Huvudsaken för mig är att jag känner skillnaden mellan det som berör mig och inte. Jag har lyckats hitta ett sätt att bli berörd av min egen musik. Är jag självgod? Kanske, men jag är övertygad om att det är något alla kompositörer måste tillåta sig att bli. Vi måste våga beröra oss själva emotionellt med vår musik. Våga känna att den här musiken är viktig för mig. Förhoppningsvis och antagligen så är det först då den kommer att beröra någon annan lyssnare. På vilket sätt skulle en låt som saknar känslomässig grund kunna beröra en lyssnare? Vad är det som lyssnaren blir berörd av då? Lyssnaren kan bli berörd av ditt spel och ditt känslomässiga spelsätt, men antagligen inte av musiken i sig. Iallafall inte i samma utsträckning som med en komposition som även berör kompositören själv. Detta är något jag märkt av egen erfarenhet. Efter konserter får man ofta många tack och de som väljer att nämna specifika låtar har alltid nämnt sådana som betyder mycket för mig. Aldrig har det hänt att jag fått stort beröm för en låt vi spelat som jag egentligen inte står för. Aldrig.

Tema för projekt

Jag har som sagt jobbat med att ha ett genomgående tema, en röd tråd med min examenskonsert. Jag skulle vilja beskriva den som en samtidsberättelse om medvetenhet och ansvar. Musiken tar upp mycket av det som jag tycker är jobbigast idag: den ökande intoleransen, polariseringen och tendensen att vi går mot ett samhälle där vi värderar ett hjälpmedel skapat av oss människor, för oss människor, högre än vad vi värderar människan själv. Pengar styr när människor flyr. På alla plan. Människosmugglare passar på att ta tillfället i akt och utnyttjar folk som flyr för sina liv.

Far Far Away

Forced nomad far away,

Wandering; where can they stay,

Want nothing else but to live a life,

Under seas now closing eyes

Far Far Away handlar om den akuta situation vi befinner oss i. Den handlar om alla människor som flyr krig och terror, främst från Syrien, och hur de tvingas ta livsfarliga vägar över medelhavet för att försöka nå säkert land. Det är alldeles för många människor som möter döden på dessa resor. Som medmänniska lider jag av att se hur Europa bemöter dessa människor på flykt. Istället för att hjälpa till så bygger vi murar. Det var inte mer än 70 år sedan andra världskriget mötte sitt slut. Ändå märker vi hur idéer, tankebanor och tendenser, vilka nu som då grundar sig i ett förakt mot den andre och drivs av stark intolerans, idag växer sig starkare än någonsin tidigare efter krigs-slutet. Det är detta som gör att jag vill ta mitt ansvar som medmänniska och sprida budskapet om alla människors lika värde.

Det kan tyckas vara tjatigt men faktum är att vi idag mer än någonsin tidigare måste påminna oss om det. Vi måste påminna oss om vår historia och om hur vi fungerar.

Far Far Away bygger egentligen på en huvudsaklig klangfärg. Det är ett Fsus ackord med durters och meloditon på sänkt sexa. Ackordet skapar ett sorgset sound samtidigt som durtersen alltid ligger och lurar och därmed skapar en sorts spänning som kan väcka ett hopp hos lyssnaren. Jag väljer att se durtersen som en färgningston snarare än en ackordston för att jag ser den som sekundär gentemot kvarten. Den senare skapar en stark susackordskänsla. Den andra delen av låten bygger på en pedal där jag valde att lägga pedalen i ett högre register än melodin/ackorden. Ackorden/melodin består av en tvåstämmig melodi som förhåller sig till en statisk pedal. Hela låten börjar i rubato för att sedan gå i ett långsamt tempo. För mig är det här en väldigt känslomässig låt och jag minns att jag noggrant valde ut ”rätt” meloditoner för att återskapa känslorna som jag ville förmedla med denna komposition.

Jasmine

Jasmine är namnet på Syriens nationalblomma. Jag ville skriva en låt för att hedra och uppmärksamma alla människor som idag tvingas fly sitt land. Vi måste förstå att ingen vill fly och att kriget i Syrien är verkligt. Tyvärr finns det människor i Sverige och Europa som idag tvivlar på kriget och menar att många människor som flyr hit idag enbart gör det för att utnyttja Sveriges välfärd.

Konspirationsteorierna är fler än någonsin tidigare och det är svårt att undgå att se paralleller mellan situationen i världen idag och hur det såg ut innan och under andra världskriget, inte minst vad gäller den högerextrema utvecklingen i Europa.

Det jag visste i förväg var att jag ville skapa en komposition med starka klangfärger och med en stark melodi. Jag ville också medvetet låna fragment ur melodin från *I Worship Your Anthem*. Eftersom bakgrunden, inspirationen och temat är detsamma på *Jasmine* och *I worship Your Anthem* så kändes det naturligt att skapa likheter i melodin. Jag ville också försöka att jobba med större intervall vilket ledde fram till en basgång som bygger på kvinter. Det gick relativt snabbt att skriva färdigt *Jasmine*.

When Your Rights Violate Mine

Put on your jacket,

Jacket of freedom,

Today it is your right for desecration

Den här låten är mitt försök att musikaliskt iscensätta den debatt som på senare tid uppstått kring yttrandefriheten. Som jag ser det innehåller den här debatten många märkligheter. Vi ser idag hur människor som anser sig stå över andra människor baserat på var de kommer från ofta hänvisar till yttrandefriheten och påstår att det skulle vara något sorts försvar för deras orimliga och i många fall rasistiska kommentarer eller argument. Vi har en högerextrem miljö där den nya politiska taktiken tycks gå ut på att utmåla sig själva som offer. Inte sällan påstår de som diskriminerar andra människor, att de själva blir kränkta då det inte tillåts kränka andra människor utan genmäle. Argumentationen blir näst intill komisk, kan jag tycka, men har ändå fått ett stort stöd hos den svenska befolkningen och är idag, i och med Sverigedemokraternas intåg i den svenska politiken, en självklar del av debattklimatet i Sverige.

Detta ter sig för mig som en problematisk utveckling på många sätt, därför att det tycks finnas tendenser att folk tar sig friheten att tolka och definiera svensk grundlag utan att finna stöd för sin tolkning i annat än sina egna åsikter. Självklart bör det finnas olika tolkningar av yttrandefriheten i en demokrati men det blir problematiskt om man menar att yttrandefriheten trumfar andra svenska lagar som till exempel den om hets mot folkgrupp. Denna utveckling är som jag ser det skadlig för demokratin. Många människor anser sig som sagt ha rätt att utan juridisk skolning omtolka svensk grundlag, och anser sig därtill äga rätten att behandla andra människor illa också om behandlingen riskerar att bryta mot svensk lag.

Det är också viktigt att beakta vilka som drabbas av den här utvecklingen. När debattklimatet hårdnar, samhället polariseras och människors hat växer i allt större grad så kommer det alltid finnas personer i samhället som går från ord till handling. Idag har vi i Sverige en generell rädsla för och ett riktat hat mot invandrare i allmänhet och muslimer i synnerhet. Vi kan även se att i takt med att hatet mot muslimer ökar så ökar även den generella hatbilden mot andra grupper som utkristalliseras som motståndare. Är det inte invandrare så är det judar. Är det inte judar så är det homosexuella eller kvinnor. Samhället tycks helt enkelt genomsyras av mer hat idag än någonsin tidigare. Därför är det egentligen inte särskilt förvånande att vi ser fall då människor tar lagen i egna händer och går till attack. Attacker som drabbar, muslimer, romer, invandrare och flyktingar. Enligt BRÅ:s rapport "Hatbrott 2014"¹ så är hatbrotten fler än någonsin idag.

Det är mot denna bakgrund som jag skrivit *When Your Rights Violate Mine*. Låten handlar alltså om de motsättningar som jag beskrivit ovan. För mig personligen är det en av de viktigaste låtarna jag har skrivit. Den blir ett sätt för mig att känna att jag tar ansvar och att jag försöker göra det som är rätt.

Rent kompositoriskt tog låten sin början med trumpeteten. Jag spelade en melodi som jag tyckte var stark och vacker och försökte därefter höra vilka bastoner eller ackord som passade till melodin i mitt huvud. Målet var att melodin ska komma i första hand och allt annat, det vill säga eventuell basgång och ackord, komma i andra i hand. Jag värderar själv vackra melodier högt; en vacker melodi är ofta avgörande för att få mig att fatta tycke för en komposition. Därför ville jag testa att själv börja i den änden. Den mesta musiken idag är ackordsbunden och den stora majoriteten av musik som vi hör idag, även inom jazz, bygger på ackord. *When Your Rights Violate Mine* har också genomgående ackord men de är skrivna efter melodin och jag anser inte att de egentligen har ett särskilt starkt egenvärde – vilket jag heller inte vill att de ska ha. När jag skrev melodin så ville jag inte bestämma taktart i förväg utan låta melodin avgöra vart taktstrecken hamnar. Detta är en idé som Ambrose Akinmusire delade med sig av när jag tog lektioner för honom i USA. Det är på många sätt en effektiv kompositionsmetod. Allt fokus flyttas till melodin och även om låten är svårspelad och lyssnaren kanske kan ha svårt att avgöra taktstrecken så låter det inte konstlat och inte "svårt" som det ofta kan göra i till exempel genren "fusion".

I Worship Your Anthem - part I, II & III

I Worship Your Anthem handlar om att älska din näste. Låten är framförallt sprungen ur min frustration mot den utbredda rasism och intolerans som vi tvingas bevittna varje dag idag i världen och i Sverige.

¹ Carina Djärv, Sara Westerberg och Anna Frenzel – Hatbrott 2014 - Rapport 2015:13 (Brottsförebyggande rådet 2015, Lenanders Grafiska AB)

Den handlar om att bejaka mångfald, tolerans och öppenhet. Jag dyrkar din hymn, eller nationalsång precis som du dyrkar min. Jag tycker att det är viktigt att försöka förstå att skillnader mellan människor alltid kommer att finnas, men att de inte bör avgöra vårt värde eller vår skyldighet inför lagen.

Detta är det längsta verk jag skrivit för detta projekt. Kompositionen kan delas in i tre delar. Jag började skriva *I Worship Your Anthem* under sommaren 2015 och spenderade ungefär en månads effektiv tid till att skriva klart låten. Precis som med *When Your Rights Violate Mine* så var min huvudsakliga idé med kompositionen att skriva ett längre tema, fast denna gång mer varierat. Med varierat menar jag att jag inte ville upprepa en låtdel någon gång. Jag var fortfarande mån om att behålla en stark karaktär och en stark melodikänsla.

Del ett bygger på en rytmisk melodi som börjar i blåset. Efter det kommer en konstant baspedal in som ligger i rytmen 3+4. Över den pedalen skrev jag sedan nästa tema. Eftersom melodin enbart förhåller sig till en pedal så hade jag möjlighet att ändra och tänja på gränserna vad gäller temats tonmaterial. Temat går igenom flera spänningstoner, framförallt b6 och b9. Sedan växlar jag ganska friskt mellan dur och moll samt liten och stor septima. Den rytmiska melodin som blåset hade i början kommer sedan tillbaka fast i en annan tonart där piano och bas spelar den istället för blås.

Eftersom jag skrev den här kompositionen under en så pass lång tid hann den ta nya oväntade former under vägens gång. Samtidigt som jag skrev denna komposition så experimenterade jag en hel del med att verkligen lyssna efter olika specifika klanger på pianot i ett högt register och spela det på ett klusterliknande fritt sätt. Efter ett tag kunde jag i mitt huvud höra en trumpet spela fritt ovanpå klustret som jag spelade på piano. Jag insåg även att harmoniken, känslan och stämningen som skapades när jag spelade klusterackorden passade bra ihop med del ett av *I worship Your Anthem*. Detta skulle bli del två i stycket. På inspelningen hör man att vi spelar fritt och att det inte finns en given time. Däremot följer vi strikta ackord som jag tagit fram. Denna del handlade snarare om att jag och Oskar, pianisten, skulle bli samspelade nog för att kunna spela och få det att låta naturligt mellan alla övergångar. Del tre bygger återigen på en pedal i 3+4. Denna gång växlar den mellan en sorts kvintklang från G#5 och Gsus. På samma sätt som i del ett så tänkte jag här skriva ett lite längre tema byggt på åttondelar, gärna i längre fraser. Samma princip för tonmaterialet gäller även för denna del. Temat kom att kretsa kring den sänkta 6an. Dessutom passade jag på att föra in olika sorters förslag till vissa av tonerna vilket skapade ett sound som påminner om balkan/kletzmer. Överhuvudtaget kan man säga att tonmaterialet är genomgående karaktäristiskt för *I Worship Your Anthem*. Det är inte likt traditionell amerikansk jazz eller svensk folk-musik, vilket är det tonspråk jag annars oftast brukar låta mig inspireras av. Snarare påminner tonmaterialet i detta stycke om balkan/orientalisk musik.

Duett

Duett är ett verk skrivet för trumpet och piano. Det är tillsammans med *I Worship Your Anthem* det mest genomkomponerade verket jag skrivit för detta projekt. Under det senaste året har jag jobbat mycket med mitt eget sound på trumpeten. Jag har jobbat aktivt för att lära mig kontrollera och manipulera mitt sound så att det låter som jag vill. När man spelar med fullt band resulterar det oftast i att man måste spela starkt vilket gör att vissa sound-möjligheter försvinner. Att spela svagt på trumpet kan vara väldigt vackert, men det blir svårt om man redan har en tjock ljudmatta bakom sig. Oftast upplever jag att trummorna står för de ljudfrekvenser som dränker de fina detaljerna i trumpetsoundet som är möjliga att urskilja. Av den enkla anledningen ville jag skriva ett verk enbart för piano och trumpet, jag ville att folk ska få höra min röst som den är.

På konserten så spelade vi duetten mellan *When Your Rights Violate Mine* och *I Worship Your Anthem*. Duettens handling går under samma tema som övrig musik som jag hittills presenterat och den fungerade som en länk mellan de kompositioner den spelades mellan. Rent dynamiskt passade det sig väldigt bra eftersom Duetten är relativt lugn jämfört med kompositionerna den omgavs av.

I Worship Your Anthem IV – Drone

I Worship Your Anthem IV – Drone skrev jag i allra sista stund, ungefär två veckor innan examenskonserterna. Jag hade ingen avsikt att lägga till ännu ett verk till examenskonserterna vid denna tidpunkt, utan detta var en låt som kom av sig självt. På många sätt fungerar den som en motreaktion till de kompositioner som jag presenterat ovan. Där dessa är avancerade, svårspelade och ibland nästan lite introverta är *I Worship Your Anthem IV - Drone* en total motsats. Låten bygger på repetition. Pianot har en klang som upprepas i fjärdedelar hela låten igenom. Över klangen spelar blåset en tvåstämmig melodi som består av fyra fraser. Sedan upprepas detta. Det enda som ändras under låtens gång är dynamiken och bastonerna. Basen är det enda som får lite friare ramar, den får nämligen byta bastoner. Dock så måste den hålla sig strikt till fjärdelarna, precis som pianot och trummorna.

Min ambition är att jobba vidare med den här kompositionen och eftersom jag har en så tydlig bild i huvudet om vad låten handlar om så skulle jag vilja skapa en musikvideo till. Jag ser fram emot att samarbeta och stifta bekantskap med konstnärer och skapare som sysslar med annat än just musik.

Borttaget Material

Jag skrev två kompositioner till som vi repade in och lärde oss till examenskonserterna. I slutändan, ungefär en vecka innan konserten så valde jag dock att stryka dessa två låtar. Anledningen var att jag inte ansåg att de stämde överens med temat för de övriga låtarna. Jag ville skapa en konsertform där alla låtar vara tydligt förankrade i varandra. Eftersom bakgrunden hos dessa två låtar handlade om något helt annat så kändes det naturligt att stryka dem i slutändan.

The Red Melody

7 days and 14 hours

The Red Melody skrev jag i januari 2015. Egentligen anser jag att den lämpar sig bättre i piano-trio format eftersom jag skrev melodin på piano och tycker att den är vackrast när den spelas på piano. Låten skrev jag då jag hade en kraftig öroninflammation som ledde till att min trumhinna sprack. Undertiteln förklarar hur länge jag blödde ur mitt öra. Ganska äckligt med andra ord. Jag är nöjd med kompositionen som helhet men temat – min egen ohälsa kändes helt enkelt inte rätt att ta upp i samma veva som övrigt kompositionsmaterial.

Distorted Frustration

Distorted Frustration skrev jag sommaren 2015. I samband med att jag skrev denna låt så fick jag ett allvarligare tinnitus på mitt vänstra öra vilket gör att jag idag lever med pip och tyvärr konstant dist vid högre ljud. Titeln beskriver helt enkelt frustrationen jag kände när jag skrev denna låt. Idag är jag van vid min tinnitus. Av samma anledning som med The Red Melody så kände jag även här att jag inte ville fokusera på min egen ohälsa vid min examenskoncert.

Slutreflektion

En central del i detta projekt har alltså varit min ambition att koppla samman politik och musik. Den här ambitionen är varken sprungen ur skolan i Sverige eller USA utan har snarare vuxit fram från mitt allmänna intresse för samhälle och politik. Parallellt med detta har jag även haft ambitionen att hitta ett "äkta" uttryck. Som jag ovan nämnt så finns det förstås svårigheter med det begreppet och jag tror att KMH skulle stimulera framtida elevers behov bättre genom att till exempel erbjuda en kurs som tränar förmågan till estetisk självreflektion, åtminstone i större utsträckning än vad som görs idag.

Att ha en examenskonsert var inte ett självändamål för mig. Syftet med att komponera allt material har alltid varit att bygga vidare på detta för att fortsätta sprida min musik. Förhoppningsvis kommer jag att kunna använda mig av inspelningarna från konserten och studion i detta syfte, och få möjlighet till fler speltillfällen.

Det som har varit viktigt för mig med det här projektet är hur jag utvecklats som konstnär och kompositör. Jag har nått en punkt där jag nu kan sätta fingret på vad det är som gör att mina konstnärliga idéer och kompositioner går från idé till hantverk. Mitt ständiga sökande efter någon sorts djupare personlig, men också generell, tanke bakom mitt agerande och mina beslut som jag fattar som konstnär har gjort att jag idag landat i en mycket tryggare och självsäkrare sits. Att hitta en mening för mina kompositioner var för några år sedan omöjligt. Ibland lyckades jag, men det var sällan. De få gånger jag lyckades så kunde jag fortfarande inte förklara vad det var som gjorde att just den kompositionen blev lyckad. Idag har jag insett hur jag fungerar som kompositör. Jag vet vad jag bör akta mig för och jag vet vad jag bör lyssna på. Jag bör alltid lyssna på mina känslor och jag bör undvika ramar.

Fortsättningsvis är planen att fortsätta skriva musik samt att starta nya samarbeten som berör andra konstformer, till exempel bildkonst, film och dans. Förhoppningsvis hjälper min musik till med att sprida den medmänsklighet som samhället och världen idag så mycket behöver. Jag hoppas att mina tankar i musiken kan få andra människor att engagera sig och fundera över vilken roll och vilket ansvar man har som världsmedborgare.

Källor

Christian Scott – Anthem (Concord Music Group 2007)

Ambrose Akinmusire – When The Heart Emerges Glistening (Blue Note 2011)

Sean Jones – No Need For Words (Mack Avenue Records 2011)

Bilagor

Bilaga ett: första sidan av notbild - Far Far Away

Bilaga två: första sidan av notbild - Jasmine

Bilaga tre: första sidan av notbild - I Worship Your Anthem - Part, I, II & III

Bilaga fyra: första sidan av notbild - Duett

Bilaga fem: första sidan av notbild - I Worship Your Anthem – Part IV

Piano

Far Far Away

*Forced nomad far away,
Wandering, where can they stay,
Want nothing else but to live a life,
Under seas now closing eyes*

Henning Ullén

A Rubato
F(add4) D/F# E/G# A⁵ E⁵ F(add4) Bbm Ab⁷(sus4) Ab⁷(sus4)/Gb

5 F(add4) D/F# E/G# A⁵ E⁵ F(add4) Bbm Ab⁷(sus4) Ab⁷(sus4)/Gb

9 Fm F#m 3 F Bbm F(sus4)

13 Bbm F(sus4) Bb7alt.

16 **B**

Piano

Jasmine

Henning Ullén

♩ = 200

5 1 2 3 4 5 6 7 8

Fm⁷ Gm(maj⁷)

5 6 7 8 9 10 11 12

C Fm⁷

9 10 11 12 13 14 15 16

Gm(maj⁷) C

13 **A** Rubato

17 18 19 20 21 22 23 24

21 22 23 24 25 26 27 28

I Worship Your Anthem

♩=350 3+4

Henning Ullén

A

Tenor Saxophone

Trumpet in B♭

Piano

Upright Bass

6

Ten. Sax.

Tpt.

Pno.

U. Bass

Piano

Henning Ullén

A

Rubato mp

5

9 ♩=60

13

Rubato, faster

17 **B** ♩=80

f pp f pp

Tenor Saxophone

Trumpet in B \flat

Piano

Upright Bass

5

Ten. Sax.

Tpt.

Pno.

U. Bass

Play different diatonic pedal tones